

Tarja Bohm
Hyökykatu 4
48910 Kotka
puh. 0505299359
tarja.bohm@kymp.net

Valitus
25.04.2010

Kouvola hallinto-oikeus
Kauppalankatu 43 C (PL401)
45101 KOUVOLA

Päätös, johon haetaan muutosta

Kotkan kaupunginvaltuuston päätös 22.03.2010 §66

Pyydän Kouvola hallinto-oikeutta tutkimaan Itärannan kaava-asian. Pro Äijänniemi -kansalaisliikkeen vetoomuksen allekirjoittaneiden henkilöiden, sekä lähikylien asukkaiden puolesta toivoen, että kauttanne saisimme oikeudenmukaisen ratkaisun asiassa ja Itärannan kaava hylättäisiin esitetyssä muodossaan. Erityisesti vastustamme luonnonsuojelullisesti merkittävimpien rantaosuuksien, eli kortteleiden 31, 32, 43, 42 kaavoittamista.

Kotkan kaupunginvaltuuston päätös 22.03.2010, § 66, tulee kumota. Liitteet 1 ja 2. Asemakaavan olennaisesti liittyvää toteutus sopimusta koskeva kaupunginvaltuuston päätös §65 myös liitteenä.

Valituksen perusteet

1. Kaava-alue sijaitsee harjua alueella, joka on maakunnallisesti arvokas ja suojeluluetteloon merkitty. Harjun arvoa ei ole kaavassa tarpeeksi otettu huomioon.

Kaavaluonnosalue (liite nro 3) on erittäin merkittävä luonto- ja maisema-arvonsa vuoksi. Alue on lähes kokonaisuudessaan arvokkaaksi luokiteltua harjua aluetta (liite nro 4). Alue on merkitty myös Suomen suojeltavien harjujen luetteloon yhtenä Etelä-Kymenlaakson arvokkaimpana harjua alueena.

Kaavassa ei ole otettu huomioon maakunnallisesti arvokkaaksi todetun ja harjujen suojeluluetteloon merkityn harjun arvoa, alueen luonnon ainutlaatuisuutta, eikä asukkaiden, ympäristöasiantuntijoiden ja viranomaisten (Kaakkois-Suomen Ympäristökeskuksen) asiasta sen aiemmissa käsittelyissä tekemiä huomautuksia. Liitteet nro 5-9.

Kaakkois-Suomen Ympäristökeskus on todennut huomautuksessaan mm. seuraavaa:

"(...) suunnittelualueen luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat harjumuodostumat kartoitettiin Kymenlaaksossa alun perin jo 1970- 1980-luvulla valtakunnallisen harjututkimuksen yhteydessä. Tiedot päivitettiin sittemmin Kymenlaakson POSKI-projektin yhteydessä 2000-luvun alussa. Tehtyjen

harjututkimusten perusteella Kotkan arvokkain harjumuodostuma mantereen puolella sijaitsee Itä rannan kaavaluonnosalueella. Toinen vastaavanlainen harjumuodostuma on Lehmäsaarella.

Itärannan maakunnallisesti merkittävä muodostuma (Suulisniemi-Hiekkaniemi) rajoittuu itäisiltä osiltaan mereen, länsipuolella on kallioalueita. Muodostuman geomorfologisia erityispiirteitä ovat mm. harjuselänteet ja harjurinteet, harjukumpareet sekä upeat hiekkarannat. Harjugeologisesti arvokkaimmat osa-alueet harjumuodostumasta liittyvät rantavyöhykkeeseen ja harjumuodostuman rakentamattomiin alueisiin, olemassa olevista mökeistä pohjoiseen sekä harjumuodostuman eteläisiin osiin, harjukumpareineen ja hiekkarantoihin. Kun harjugeologisten ominaispiirteiden lisäksi otetaan huomioon alueen merellinen sijainti ja maaston helppokulkuisuus, voidaan perustellusti todeta, että kyseinen alue soveltuu erinomaisesti virkistyskäyttötarkoituksiin. Kyseessä on Kotkan kaupungin alueella oleva ainutlaatuinen kohde.” Liite nro 5.

Myös Kotkan kaupungin ja Ahlström Oy:n teettämän luontoselvityksen mukaan ”Suulisniemi-Hiekkaniemi -harjualue on toinen Kotkan kahdesta luonnon- ja maisemansuojelun kannalta maakunnallisesti arvokkaasta harjualueesta. Maankäytön suunnittelussa alueen erityisarvot tulee ottaa huomioon.” (liite nro 12, sivu 5).

2. Luonnonsuojelumerkintöjä ei ole otettu huomioon

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on mm. edistää luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä sekä kulttuuriarvojen säilymistä.

Asemakaavan sisältövaatimuksissa (MRL 54§) edellytetään kaava laadittavaksi siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle. Luonnonympäristöä tulee asemakaavaa laadittaessa vaalia eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää.

Hyväksytyn asemakaavan mukainen rakentaminen johtaa tämän ainutlaatuisen luonnonympäristön erityisarvojen häviämiseen.

Kaava ei ota huomioon luonnonsuojelumerkintöjä varsinkaan ranta-alueilla. Erityisesti kortteleiden 31, 32, 42 ja 43 kaavoittaminen sotii luonnonsuojelumerkintöjä vastaan. Myös Kaakkois-Suomen ympäristökeskus on huomauttanut kaupunkia asiasta.

Kaavoitettavan alueen kaakkoiskulmalla (Ahlströmin edustushuvilalta ja aallonmurtajalta pohjoiseen suuntautuvalla rantaosalla, kaavassa korttelin 43 kohdalla) sijaitsee luonnontilainen hiekkaranta ja merenrantaniitty, jotka kuuluvat mahdollisesti luonnonsuojelulain mukaisesti suojeltuihin luontotyyppeihin. Juuri tälle alueelle on suunniteltu suurimmat rantatontit (6 kpl á 2500 m²), korttelit 42 ja 43. Riittäviksi suojelutoimiksi on ehdotettu s-1-osa-*aluemarkintää*, joka rajoittaisi puunkaatoa kapealla rantakaistaleella ja määräisi asuinrakennukset sijoitettaviksi rantatonttien ylärinteeseen. Mielestämme nämä

toimet eivät ole riittäviä turvaamaan alueen ainutlaatuista ja suojelunarvoista luontoa. Ranta tulisi säilyttää rakentamattomana.

Kaavassa ei ole otettu huomioon, että myös maanomistajan (A. Ahlström Oy) palkkaama konsultti oli alkuperäisissä neljässä ehdotuksessaan (liite nro 11) välttänyt rantatonttien kaavoittamista korttelin 43 kohdalle, koska rantaosuudella tällä alueella on merkintä *"Mahdollisesti luonnonsuojelulain mukaan suojeltava alue"*. (liite nro 4).

Kaavasta ja koko materiaalista puuttuu luotettava ja laadukas selvitys siitä, kuuluuko korttelin 43 alue luonnonsuojelulain mukaisesti suojeltaviin luontotyyppeihin. Vastaava luonnonsuojelumerkintä on luontokohdekartassa myös harjualueen eteläosaan sijoittuvalla Äijänniemen uimarantana tunnetulla, erittäin kauniilla hiekkaranta-alueella, jota ei ole kaavoitettu (liite nro 4).

Korttelin 32 kohdalla samassa luontokohdekartassa (liite nro 4) on merkintä *"Muu paikallisesti arvokas kohde"*. Myös Kotkan kaupungin ja Ahlström Oy:n teettämän luontoselvityksen mukaan *"alueen koillisosan luonnontilainen ranta on arvokas luonnon monimuotoisuuden, maiseman ja virkistyskäytön kannalta. Erityisesti alueen iäkäs rantapuusto tulisi säilyttää."* (liite nro 12, sivu 7).

Tälle Hiekkaniemen lähialueelle, kortteli 32 (liite nro 3), yhdelle maisemallisesti arvokkaimmista ranta-alueista, on kaavaluonnoksen mukaan suunniteltu erittäin suuria omarantaisia tontteja (10 kpl a' 2500 m²). Riittäviksi suojelutoimiksi on tällekin alueelle ehdotettu *s-1-osa-aluemerkintää*, joka rajoittaisi puunkaatoa kapealla rantakaistaleella ja määräisi asuinrakennukset sijoitettaviksi rantatonttien ylärinteeseen. Mielestämme nämä toimet eivät tälläkään rantaosuudella ole luonnonsuojelullisesti riittäviä. Myös tämä rantaosuus tulisi säilyttää rakentamattomana. Kyseisen rajoituksen valvonta olisi vaikeaa ellei mahdotonta. Lisäksi rantapuusto joutuisi enemmän alttiiksi tuulille kun niiden "taustatuki, metsä kaadettaisiin ja todennäköisimmin myös rannan vanhat puut kaatuisivat itsestään.

Kaava tällaisenaan pirstoo alueen viheralueet ja erityisesti rantaosuudet, mikä on täysin nykyaikaisen aluesuunnittelun periaatteiden vastaista. Rannoilta kaavoitetaan kaikkein luonnonmukaisimmat ja kauneimmat pitkät hiekkarantaosuudet, sen sijaan jo ihmisen koskemasta ja "pilaamasta" mökkialueesta kivikkoisin ja vaikeakulkuisin rantaosa jätetään virkistysalueeksi. Tämä on ristiriitaista ja siihen on myös Kaakkois-Suomen ympäristökeskus huomautuksessaan kiinnittänyt huomiota (liite nro 5).

Kaavaluonnoksessa ei ole riittävästi otettu huomioon luonnonsuojelullisia näkökohtia tai ne ovat jääneet maanomistajan toiveiden jalkoihin. Maanomistajan (Ahlström Oy) ensisijainen toivomus on, että alueelle kaavoitettaisiin mahdollisimman paljon suuria ja houkuttelevia rantatontteja maksukykyisille ostajille (liite nro 10).

Luotettavat selvitykset ranta-alueiden suojelutarpeista puuttuvat, eikä viranomaisten antamia huomautuksia suojelusta ole huomioitu. Tältä osin kaavan laadinta ei ole ollut laadukasta ja riittävän huolellista.

Kaavasuunnitelman puutteet ja ristiriidat tulevat selkeästi ilmi verrattaessa Asemakaavaluonnosta liite nro 3 ja Itärannan luontokohdekarttaa (liite nro 4).

Lisäksi alueen mahdollisia uhanalaisia kasvi- tai lintulajeja ei ole tutkittu. Asukkailla on havaintoja esimerkiksi lepakoista alueen kaakkois-osassa. Asemakaavan perusteena käytetty luontoselvitys on myös tältä osin puutteellinen.

3. Lähialueiden asukkaiden mielipiteitä ei ole otettu huomioon

Maankäyttö- ja rakennuslaki (§ 6) edellyttää myös, että lähialueiden asukkaiden mielipiteet otetaan huomioon kaavoituspäätöksiä tehtäessä. Itärannan kaavapäätös ei ota lainkaan huomioon 1434 paikallisen asukkaan allekirjoittamaa vetoomusta tutkia maaperän pilaantuneisuuden vaikutusta, arvioida uudelleen rakentamisen määrää ja rantojen jättämistä vapaiksi ja kaavan ulkopuolelle. Asiasta on käyty myös vilkasta keskustelua paikallislehdessä viimeisten puolentoista vuoden aikana (liite nro 22).

Suurin osa kansalaisvetoomuksen (liite nro 9) allekirjoittajista on lähialueiden kylien (Itäranta, Suulisniemi, Sunila, Metsäkulma, Tiutinen, Rauhala) asukkaita, mutta allekirjoittajia on myös muista kaupunginosista. Tätä aluetta käyttävät kotkalaiset hyvin laajalti virkistysalueenaan ja ihmiset tulevat kaikkialta Kotkasta nauttimaan alueen ainutlaatuisesta luonnosta. Lähivirkistysalueet ovat hyvin tärkeitä asukkaillemme. Kotkassa ei ole toista vastaavaa luontoaluetta rantoineen. Näiden rantojen kaavoittaminen ja pirstominen 16 omarantaisen tontin alle hävittäisi arvokkaan virkistys- ja luontoalueen ikuisiksi ajoiksi.

Tällaisen lähivirkistysalueen hävittäminen ei myöskään ole Kotkan kaupungin sitoumuksien (Ahlborgin sopimus ja Kestävä kehitys) mukaisia.

4. Virkistyskäytön laajuutta ei ole otettu huomioon

Maankäyttö- ja rakennuslaki (§6) edellyttää myös alueiden suunnittelussa niiden virkistyskäytön huomioon ottamista.

Lapset, koululaiset, urheiluseurat, suunnistajat, hiihtäjät, vanhukset, työttömät, yrittäjät käyttävät Itärannan metsä- ja ranta-aluetta hyvin aktiivisesti liikuntaan, koska se on siihen erityisen hyvin soveltuvaa ja hyvää maastoa. Lisäksi turvallinen lähimetsä ja kokemus metsästä on tärkeää ihmisten psyykkiselle hyvinvoinnille. Metsäkulmalle juuri valmistuneen mielenterveysalan palvelukodin asukkaille mahdollisuus lähimetsässä kulkemiseen antaa hyvät edellytykset henkiseen toipumiseen. Alue on tärkeä "Luontolataamo" meille kaikille asukkaille ja erityisen hyvä matalan kynnyksen liikuntapaikka, jolta on suora yhteys myös Luoviin johtavalle kuntopolulle alueen pohjoisosaan. Rantojen kaavoittaminen pirstoo yhtenäisen virkistysalueen ja rikkoo yhtenäisen rantareitin.

"Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta

Ei voi välttyä epäilykseltä, että konsultin aiemmin tekemien kaatopaikkatutkimusten tulosten avointa esilletuontia päättäjille on vältelty, sillä päättäjille oli aiemmissa käsittelyissä esitelty siihen asti ainoastaan maaomistajan konsultin tutkimuksesta kirjoittamaa loppulausuntoa (liite nro 14), joka ei kerro tutkimuksista koko totuutta.

Tässä lausunnossa ei mainittu lainkaan tutkimuksista käyvän ilmi raskasmetallien ylittävän kuparin osalta yli 8-kertaisesti ja bariumin osalta yli 5-kertaisesti raja-arvot. Loppulausunnossa ei myöskään mainittu kohonneita PAH-yhdisteitä. Metallit siirtyvät maaperän kautta kasveihin, eliöihin ja niiden kautta ihmiseen. Konsultin (Pöyry Environment) laatima loppulausunto on ainoa osa niistä tutkimustuloksista, jotka virkamiehet olivat nostaneet esiin, ja jotka oli esitelty päättäjille aiemmissa käsittelyissä. Loppulausunto ei täten antanut tutkimustuloksista kokonaiskuvaa. Loppulausunnossa ei lainkaan tuotu esille kaatopaikan vaikutuksia maaperään, vaikka ne sisältyivät tutkimustuloksiin. Liite nro 13.

Pohjavesialue, riittävän kattavat ja luotettavat pohjavesitutkimukset tekemättä

Koko kaavaluonnosalue Paaskallion lakea lukuun ottamatta on 2-luokan pohjavesialuetta, mikä tarkoittaa, että pohjavesiä pidetään välttämättöminä reserveinä mahdolliselle vedentarpeellemme tulevaisuudessa. Pohjavesiä on lain mukaan suojeltava. Rakentamisella vaarannettaisiin myös pohjavesialueiden säilyminen pilaantumattomina.

Pohjavesiä alueella ei ollut tutkittu lainkaan kaavan suunnitteluvaiheessa, ennen kuin asukkaat alkoivat sitä vaatia tutustuttuaan kaatopaikkatutkimuksen todelliseen sisältöön. Pohjavesitutkimuksiin ryhdyttiin lopulta ELY-keskuksen pyynnöstä ja ne tehtiin kaupungin toimeksiannosta todella kovalla kiireellä maaliskuun alussa 2010.

Tulokset osoittivat kaava-alueessa sijaitsevan vanhan kaatopaikan jo vaikuttaneen pohjavesiin. Firman FCG tekemien pohjavesitutkimusten mukaan (Toimenpideraportti 84316-P11213, 18.3.2010): *”pohjaveden boori-, rauta- ja mangaanipitoisuudet ovat kohonneet. Lisäksi vedessä esiintyi kohonneita pitoisuuksia arseenia ja uraania”*. Lisäksi tutkimuksen suorittanut FCG ehdottaa jatkotoimenpiteitä tutkimusten ulottamiseksi kohdealueen (kaatopaikan) etelä-lounaspuolelle, kattavamman tarkkailuputkiverkoston luomiseksi. *Liite nro 16.*

Tämä pohjavesitutkimus ei ole myöskään asukkaiden mielestä ollut riittävä, eivätkä tutkitut mittauspisteet ole sijainneet oikeilla paikoilla. Tutkimuspisteitä oli vain neljä (viisi putkea, mutta kaksi niistä samassa paikassa), ja mikään tutkimusputkista ei sijainnut siellä, minne meidän paikallistuntemuksemme ja havaintojemme mukaan suurin osa haitallisista aineista oli aikoinaan kaadettu, eli kaatopaikan etelän ja lännen puoleisella suoalueella, minkä myös tutkimusfirma FCG toimenpideraportissaan toteaa. Liite nro 16.

Pohjavesien tutkimustulokset tuotiin vasta pöytäjakeluna 22.3.2010 valtuustokokoukseen ja jaettiin valtuustosedustajille noin puoli tuntia ennen asiaa käsittelevän ja kaavasta päättävän kokouksen alkua. Puutteellisen

tutustumisajan vuoksi suurin osa päättäjistä ei voinut tutustua aineistoon asian vaatimalla huolellisuudella, eikä perehtyä asiaan riittävästi ennen päätöksentekoa.

Tutkimustuloksiin sisältyi myös ELY-keskuksen vaatimus kaatopaikka-alueen kunnostuksesta/poistamisesta, mihin ei kiinnitetty päätöksenteossa huomiota lainkaan. Liitteet nro 16 ja 17.

Kaikista tutkimustuloksista ja kaatopaikan jo todetusta pilaantuneesta maaperästä huolimatta kaavaan on merkitty välittömästi kaatopaikkaan rajoittuvia tontteja kaavaluonnoksen kortteleihin nro 38 ja nro 35. Korttelit ovat alueen etelä- ja länsisivuilla. Meidän asukkaiden mielestä on vastuutonta kaavoittaa kaatopaikan välittömään läheisyyteen asuintontteja, vaikka kaatopaikan haitat maaperässä on tutkittu ja tiedossa.

Myös Kaakkois-Suomen ELY-keskus on vaatinut vanhan kaatopaikan kunnostusta/poistamista. Näitä asioita ei käsitelty päätöksentekoprosessissa lainkaan, vaan kaavan hyväksymistä kiirehdyttiin.

6. Kaavan käsittelyssä ja virkamiestoiminnassa puutteita

Virkamiestoiminnassa on ollut seuraavia puutteita:

Päättäjien huomioon ei ole riittävästi tuotu kaikkia niitä asiakirjoja, jotka selkeimmin osoittavat alueen luontoarvot. Luontoarvoja korostavat asiakirjat eivät olleet myöskään helposti saatavilla kaupungin sivuilta internetissä, toisin kuin muut kaavan käsittelyyn liittyvät julkiset asiakirjat.

Puutteellisesti esitellyt asiakirjat ovat:

1. Kartta luontoarvoltaan merkittävistä kohteista (liite nro 4)

Tästä kartasta käy ilmi erityisen havainnollisella tavalla alueen luonnonsuojelumerkintöjen ja kaavaluonnoksen väliset ristiriidat. Kaavoitettu on nimenomaan luonnonsuojelullisesti kaikkein arvokkaimmat rantaosuudet. Lisäksi kartta esittää havainnollisesti sen tosiasian, että kaavoitettu alue lähes kokonaisuudessaan on tätä arvokasta harjualueita. Ei voi välttyä epäilykseltä, että tämän kartan esittelyä päättäjille on vältelty koko pitkän prosessin ajan. Esille on nostettu ainoastaan kaavaluonnos ilman sen alleen peittämiä luontoarvoja.

2. Ahlström Oy:n vastine (liite nro 10)

Asiakirja vahvistaa käsitystä maanomistajan tarpeesta saada kaavoitettua ja myytyä mahdollisimman paljon omarantaisia, rahallisesti tuottoisia tontteja. Tämäkään asiakirja ei ollut kaupungin sivuilta luettavissa, vaan ainoastaan maininta sellaisen liitteen olemassaolosta löytyi pöytäkirjasta.

Tässä yhteydessä voi myös todeta, että edes maanomistajan oma konsultti (Pöyry Environment) ei ollut alkuperäisissä neljässä kaavaehdotuksessaan kaavoittanut korttelia nro 43, mutta maanomistajan vastineen painoarvo osoittautui suuremmaksi, kuin alueen vahvat luonnonsuojelumerkinnot. Oheisena kartta alkuperäisistä konsultin esittämistä 4 kaavavaihtoehtosta, joista yhdessäkään korttelia 43 ei ole kaavoitettu. Liite nro 11. Edelleenkin on selvittämättä, onko tämä ranta-alue mahdollisesti luonnonsuojelulain mukaan suojeltava alue.

Muita vaihtoehtoisia ratkaisuja esimerkiksi rantaosuuksien säästämiseksi kaavoittamiselta, ei ole riittävästi tutkittu.

Uutta toteutussopimusta (liite nro 19) oltiin kaupunkisuunnittelujohtajan toimesta viemässä suoraan valtuustoon 2009 ilman siihen olennaisesti kuuluvan asemakaavan esittelyä, vaikka kaava-asia oli seissyt paikoillaan jo lähes kolme vuotta ja asukkaat ovat kaiken aikaa vaatineet virkamiehiltä ja uusilta vastavalituilta päättäjiltä kaavan uudelleenarviointia. Aiemmista käsittelyistä kuluneen pitkän ajan vuoksi tämä olisi ollut perusteltua. Kuluneena ajanjaksona myös päätöksentekijät olivat vaihtuneet ja heillä varsinkaan ei ollut riittävästi tietoa kaavan aiemmista käsittelyistä, taustoista, luontoarvoista ja pilaantuneesta maaperästä kaatopaikan ympäristössä kaava-alueen keskellä.

Uusi toteutussopimus myös poikkesi olennaisesti siitä, minkä solmimiseen kaupunkisuunnittelujohtaja oli saanut aiemmin valtuudet (vertaa liitteet nro 18 ja 19). Vaikuttaa mahdolliselta, että kaavaa jota tämä toteutussopimus koski, ei haluttu esitellä uusille päättäjille lainkaan. Kaava esiteltiin päättäjille vasta kun asukkaat huomasivat asiaa vaatia. Tällöinkin käyttöön saatiin vain huonolaatuinen kappale, joka oli kopioitu Pro Äijänniemi –kansalaisliikkeen vetoomusmateriaalista. Käytössä ei siis ollut virkatyönä toimitettua ja helppolukuista versiota, mikä herätti arvostelua myös valtuustoedustajissa. Kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyyn kaupunkisuunnittelun johtaja oli tuonut vain kyseisen alueen A4-kokoisen yleiskartan, jossa vain kaavaa koskeva alue oli osoitettu, ilman yksityiskohtaista kaavaluonnosta tonttialueineen. Vaikuttaa siltä, että tarkoituksena oli näin välttää kaikki keskustelu kaavaluonnoksesta (liite nro 19, sivu 3, kartta).

Alue on 2-luokan pohjavesialuetta. Pohjavesiä on lain mukaan suojeltava. Pohjavesiä alueella ei ollut tutkittu lainkaan ennen kuin asukkaat alkoivat sitä vaatia tutustuttuaan kaatopaikkatutkimuksen todelliseen sisältöön. Pohjavesitutkimuksiin ryhdyttiin lopulta ELY-keskuksen pyynnöstä ja ne tehtiin kaupungin toimeksiannosta todella kovalla kiireellä ja rajoitetusti (vain 4 mittauspaikkaa) maaliskuun alussa 2010. Tulokset osoittivat kaatopaikan jo vaikuttaneen pohjavesiin.

Kaupunginhallituksella oli tiedossa ELY:n vaatimus pohjavesitutkimusten tekemisen tarpeellisuudesta. Pohjavesien tutkimustuloksia ei kaupunginhallitus saanut käyttöönsä kokoukseensa 8.3.2010, jossa kaupunginhallitus hyväksyi kaavan äänestyksen jälkeen. Kaupunginhallituksen jäsenille oli vakuutettu, että pohjavesitutkimukset tehdään ja että tulokset valmistuvat ennen

valtuustokäsittelyä, mutta kaupunginhallituksen edellytettiin päättävän asiasta, ennen kuin tämän pohjavesitutkimuksen tulokset olivat myös heidän tiedossaan.

Pohjavesitutkimusten tulokset tuotiin vasta pöytäjakeluna 22.3.2010 valtuustokokoukseen ja jaettiin valtuustoedustajille vain noin puolta tuntia ennen kokouksen alkua. Puutteellisen tutustumisajan vuoksi suurin osa päättäjistä ei voinut tutustua aineistoon asian vaatimalla huolellisuudella.

Tutkimustuloksiin sisältyi myös ELY-keskuksen vaatimus kaatopaikka-alueen kunnostuksesta/poistamisesta, mihin ei kiinnitetty päätöksenteossa huomioita lainkaan. Asukkaiden mielestä päätöksenteossa ei ole otettu huomioon viranomaisien huomautuksia, pohjavesien suojelua eikä kaatopaikan ja pohjavesien tutkimustuloksia.

Asukkaita on myös hämmentänyt Itärannan kaavan ja Jumalniemen kaavan jonkinlainen keskinäinen yhteys, sillä kun ELY-keskus helmikuussa 2010 puuttui Jumalniemen kaavahankkeeseen, niin samalla hetkellä myös Itärannan kaava laitettiin "jähin". Luonnollisesti tästä meillä on herännyt epäilyt asian taustalla mahdollisesti olevista sopimuksista, joista ei ehkä asukkaille ole tiedotettu. Toteutussopimukset molemmissa kaava-asioissa on tehty ns. "samalla mallilla" ja samat toimijat ovat tehneet ne samoina päivinä. Jumalniemen toteutussopimuksella (liite nro 20) kaupunki on saamassa A. Ahlström Oy:ltä tuntuvat korvaukset liiketonteiksi kaavoitettavasta maa-alueesta Jumalniemessä. Samana päivänä laaditussa, samaa mallia noudattavassa ja samojen henkilöiden laatimassa Itärannan toteutussopimuksessa mainitaan erikseen myös: *"Kaupunkisuunnittelu sitoutuu viemään asemakaavan valtuustokäsittelyyn viivytyksettä ja edistämään sen saattamista lainvoimaiseksi."* Liite nro 19.

Itärannan uuden toteutussopimuksen ja kaavan kuulutukset tehtiin myöhässä. Ne olivat esillä yleisölle vasta 25. helmikuuta 2010, kun ELY-keskus oli nostanut asian esille. Liite nro 21.

Tätä ennen uusi toteutussopimus oli jo ollut kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyssä (3.11.2009) ja kaupunginhallituksen käsittelyssä (23.11.2009) ilman kuulutusta, mikä tarkoittaa, että asukkaille ei ollut virallisesti ilmoitettu uudesta toteutussopimuksesta lainkaan ennen helmikuuta 2010. Lisäksi toteutussopimus esiteltiin yllämainituissa instansseissa ilman siihen olennaisesti liittyvää kaavaluonnosta. Tämä ei asukkaiden mielestä ole kunnallislain mukainen menettely eikä vastaa yleistä oikeustajua.

Päätöksentekoon tähdättiin ilmeisesti jo maaliskuun 2010 aikana, koska esimerkiksi pohjavesitutkimuksilla tuli kova kiire ehtiä valtuustokäsittelyyn 22.3.2010. Kovassa kiireessä ajettu asia ei välttämättä ole saanut niin huolellista valmistelua kuin sen olisi kuulunut hyvän hallintotavan mukaan saada. Tämä ei meidän asukkaiden mielestä vastaa asiallista tapaa hoitaa isoja kaavapäätöksiä.

Lisäksi kaupungin virkamiehistö on informoinut suurta yleisöä ja päättäjiä lehtihaastattelussa harhaanjohtavasti sen osalta, mitä tulee kaavoitettujen

rantatonttien ja jäljelle jäävän vapaakulkuisen rantaosuuden pituuteen. Kaavoitusosasto katsoo, että kaava pidentäisi vapaasti kuljettavaa rantaosuutta entisest, mikä ei pidä paikkaansa. Liite nro 23.

Meidän paikallisten asukkaiden käveltävissä on tähän päivään asti ja vielä nytkin ollut rantaosuus alkaen Äijänniemen uimarannalta etelässä ja päättyen Itärantaan ja sieltä jatkuen Luovin maastoon. Virkamiehet ovat väittäneet julkisuudessa kävelyosuuksien olleen katkaistuja suuremmalta osuudelta, kuin ne todellisuudessa ovat olleet. Me paikalliset asukkaat olemme kulkeneet koko matkan rantoja pitkin aina talvisin ja vain kesäisin olemme lähinnä kohteliaisuusyistä mökkiläisiä kohtaan välttäneet kävelemistä pikkumökkien rantaosuudella. Sen sijaan hyvä, leveä ja aikoinaan myös purupintaiseksi tehty metsäpolku on jatkunut mökkiosuuden ohi sen länsipuolelta ja jatkanut täten vakiintuneeksi muodostunutta kävelyreittiä harjua pitkin etelästä pohjoiseen.

Virkamiesten taholta on väitetty kaavan vapauttavan lisää rantaosuutta, mikä ei millään laskuopilla meidän asukkaiden mielestä voi pitää paikkaansa. On myös väitetty vapaan rantaosuuden päättyvän piikkilanka-aitaan, mutta tämäkään ei pidä paikkaansa, koska mökkiosuuden rajaava ikivanha, ränsistynyt piikkilanka ei milloinkaan ole kulkenut rantaan saakka. Kaikki tämä osoittaa päättäjille tuodun tiedon epämääräisyyttä ja virheellisyyttä. Todellista halukkuutta vuoropuheluun asukkaiden kanssa asioista ei ole löytynyt.

7. Asukkaiden toiminta ja vetoomukset

Kansalaisliike "Pro Äijänniemi" (Äijänniemi, koska alue kokonaisuudessaan meidän paikallisten asukkaiden mielissä on "Äijänniemen metsä") syntyi melko spontaanisti, kun maankäyttöön liittyvää toimintaa alkoi esiintyä metsä-alueella ilman kaavapäätöksiä vuoden 2008 syksyllä. Maanomistaja kiirehti asioiden edelle. Tämän seurauksena alueen asukkaat kokoontuivat yhteen ja syntyi spontaanisti vetoomusadressikeräys. Liite nro 9.

19.11.2008 alkaen ovat asukkaat koettaneet monin eri tavoin informoida päättäjiä ja käydä asiallista vuoropuhelua virkamiesten kanssa. Koska tilanne oli elänyt ja päättäjäkin vaihtunut, kutsuimme päättäjiä mm. sunnuntaikävelyille tutustumaan aiheeseen ja alueeseen, mutta ani harva heistä tarttui kutsuumme. Monille päättäjistä alue ei ole ennestään tuttu.

Alueella järjestettiin myös keväällä 2009 asukkaiden (Pro Äijänniemi) ja Meri-Kymen Luonto ry:n yhteiset siivoustalkoot, joilla haluttiin osoittaa alueen tärkeys asukkaille lähivirkistysalueena. Halusimme osoittaa välittävämme alueesta ja kantavamme myös omaa vastuutamme tästä luontoalueesta.

Lukuisat yleisönosastokirjoitukset paikallislehdessä ovat myös osoitus alueen ihmisten suuresta tarpeesta pelastaa tämä ainutlaatuinen alue. Liite 22.

Pro Äijänniemi on 2008 joulusta alkaen ylläpitänyt ja päivittänyt kotisivuja (www.proaijanniemi.net), joilla on seurattu asiassa tapahtuvaa päätöksentekoa. Sivuilla on kerätty kaupungin aineistoista kaikki saatavilla olleet julkiset asiakirjat

helpottamaan asukkaiden ja päättäjien tiedonsaantia asiassa. Kotisivut www.proaijanniemi.net

Asukkaat eivät ole tyytyväisiä siihen tapaan, jolla kaava-asiaa on viety eteenpäin kaupunkimme toimesta. Asukkaiden mielipidettä ei ole riittävästi kuunneltu eikä luontoasiantuntijoiden ja viranomaisten (esim. Kaakkois-Suomen ympäristökeskus, nykyinen ELY-keskus) huomautuksia ole otettu riittävästi huomioon. Todettuja tutkimustuloksia ei ole otettu riittävästi huomioon ja riittäviä, luotettavia ja laadukkaita selvityksiä ei ole tehty alueen luontoarvoista.

Kotkassa, 25 huhtikuuta 2010

Tarja Bohm, kotikunta Kotka

LIITTEET:

- 1 Kotkan kaupunginvaltuusto, pöytäkirja 22.3.2010, § 65
- 2 Kotkan kaupunginvaltuusto, pöytäkirja 22.3.2010, § 66
- 3 Itärannan asemakaavaluonnos
- 4 Itärannan luontokohdekartta
- 5 Kaakkois-suomen ympäristökeskuksen huomautus, päivätty 22.09.2006, Dnro KAS 2006-I-309-213
- 6 Kotkan ympäristöseura ry:n muistutus 25.11.2006
- 7 Kotkan Luonto ry:n huomautus 8.11.2006
- 8 Päivi Saarisen Itärannan kyläläisten (165 asukasta) puolesta jättämä muistutus 1.11.2006.
- 9 Kansalaisliike Pro Äijänniemen vetoamus, jossa yli 1400 allekirjoitusta ja joka on luovutettu Kotkan kaupunkisuunnittelulautakunnalle 3.11.2009, Kotkan kaupunginhallitukselle 23.11.2009 sekä Kotkan kaupungin johdolle, kaupunginvaltuustolle ja jokaiselle valtuustoryhmälle 7.12.2009.
- 10 A. Ahlström OY:n vastine 17.10.2006
- 11 Konsultin tekemät 4 alkuperäistä kaavaluonnosta
- 12 Luontoselvitys 14.8.2006 (9 sivua)
- 13 Kaatopaikkaselvitys 3.7.2006 kokonaisuudessaan(37 sivua)
- 14 Kaatopaikkaselvityksen yhteenveto (1 sivu), ainoa osa selvitystä, jota on esitelty päättäjille)

- 15 Asukkaiden pyytämä ulkopuolinen arvio kaatopaikkatutkimuksesta, ympäristöekologi Eija Enberg 16.1.2010
- 16 Pohjavesitutkimusten tulokset, FCG toimenpideraportti 84316-P11213, 18.3.2010
- 17 ELY-keskus, lausunto Itärannan pohjavesitutkimuksesta 19.3.2010
- 18 Itärannan vanha toteutussopimus v. 2007
- 19 Itärannan uusi toteutussopimus v. 2009
- 20 Jumalniemen toteutussopimus v.2009
- 21 Kuulutus 25.2.2010 Kymen Sanomat, Itärannan asemakaavaan liittyvä toteuttamissopimus
- 22 Keskustelu ja artikkelit paikallislehdessä, kopiot
- 23 Itärannan ranta-alueen pituus, harhaanjohtavaa tietoa lehdessä
- 24 Muutamia valokuvia asemakaava-alueelta